

Viimeinen sointu

Timo Riikilä



VIIMEINEN SOINTU

Timo Riikilä

Viimeinen sointu

© 2023 Timo Riikilä

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2546-7

"Mikään ei ole helpompaa kuin tuomita pahantekijä;
mikään ei ole vaikeampaa kuin ymmärtää häntä."

- Fjodor Dostojevski

PROLOGI

Aallot liplattivat tervatun puuveeneen kylkeä vasten ja keinuttivat venettä hellästi, niin kuin äiti keinuttelisi omaa rakasta lastaan. Laskevan auringon säteet maalasivat järven pintaan siluetin veneestä ja siinä istuvasta harteikkaasta, totisesta miehestä. Välillä nopea tuulenpuuska muodosti tanssivia väreitä veden pintaan, mitkä katosivat yhtä nopeasti kuin syntyivätkin.

Mies kannatteli mato-onkea veneen laidan päällä kohon seuraillessa orjallisesti nousevia ja laskevia aaltoja. Muuta elämää kohossa ei ollutkaan havaittavissa, eikä ollut ollut koko iltana. Miehen kalaämpäri oli typötyhjä. Mies tunnusteli vasemmalla kädellään veneen penkkiä selkensä takana kääntämättä katsettaan pois ongesta ja sen kohosta. Kohta käsi löysi etsimänsä. Mies siirsi onkivavan jalkojensa väliin ja narautti puolillaan olevan Jack Daniels -pullon korkin auki. Isohko hörppy ei aiheuttanut miehen kasvoilla irvistystä tai muutaakaan näkyvää reaktiota. Hän sulki korkin, ja palautettuaan pullon takaisin selkensä taakse hän nappasi pienen yhdellä kädellä pideltävän jätesäkin veneen pohjalla olevan pressun alta.

Hän tunnusteli säkkiä hetken aikaa välinpitämätön ilme kasvoillaan ja tiputti sen sitten veteen. Vesi loiskahti miehen kädelle, ja hän tunsikin, että kevätaurinko ei ollut päässyt vielä paljon sulattamista pidemmälle. Jotenkin vesi näyttikin kylmältä ja läpitunkemattomalta miehen silmissä, vai johtuiko se pinnan alle kätketystä synkästä salaisuudesta. Salaisuudesta, joka omalla hirveydellään pystyisi muuttamaan aallot pikimustiksi.

Kuvittelet omiasi, miehen sisäinen ääni sanoi ulkoisen nauhduksen saattelemana. Hän siirsi ongen kaksiputkiseen alumiiniseen virvelitelineeseen, otti lämmikkeeksi vielä yhden viskiryyppyn ja alkoi katsella kiikareilla ympäristöään. Hän kävi läpi kaikki rannoilta erottuvat laiturit ja mökkien edustat. Ilta oli hiljainen, mutta se ei yllättänyt miestä. Näin se oli aina tähän aikaan vuodesta. Vasta kesä toisi mukanaan laitureilla ilakoivat lapset ja huviveneilijät. Mies ehti juuri laskea kiikarit silmiltään, kun koki tunteen, että joku seurasi häntä.

Olet vainoharhainen! hän totesi taas mielessään ja pysyi liikkumattomana kiikareiden levätessä hänen reitensä päällä.

"Et nosta niitä kiikareita!" hän komensi itseään tällä kertaa ääneen, mutta ei saanut ajatukselta rauhaa. Hän nosti kiikarit ja suuntasi ne taas rantalinjaan. Muutaman laiturin tarkastuttuaan hän jähmettyi.

Ei ole helvetti totta! hän ajatteli nähdessään miehen kumi-saappaissa ja vihreissä metsästysvaatteissa seisomassa laiturin nokassa ja tuijottaen häntä takaisin kiikareilla. Häntä ärsytti, koska hän ei osannut rationaalisesti selittää, miten hän oli vais-tonnut miehen kaukana rannalla. Hän oli kyllä kuullut tarinoita, miten esimerkiksi jotkut koiranomistajat vanhoivat tuntevansa aamulla, kun koira tuijottaa heidät hereille. Kuulemma se katse porautuu otsaan. Samassa tilassa olevan olennon läsnäolon aistiminen oli kuitenkin edes jotenkin selitettävissä. Esimerkiksi lähelle tuppautuneen koiran hajua saattoi

aiheuttaa alitajuisen reaktion, jossa herääminen koetaan ärsykeettömäksi, vaikka se ei sitä ole. Kiikarimies tuijotti häntä edelleen.

No odotellaan sitten, ei minulla ole mihinkään kiire, mies ajatteli ja jatkoi toisen miehen tuijottamista. Kului minuutti ja kului toinen.

Sinähän kova kyylä olet. Varo vaan, tulen täältä järveltä pois rantasi kautta ja katson, missä asut, mies ajatteli ja tunsu sisällään kasvavan ärsyyntymisen muuttuvan hiljaa kyteväksi raivoksi, joka kasvaisi ja kasvaisi, kunnes purkaantuisi hallitsemattomasti. Hän laski kiikarit ja sytytti tupakan. Hän tarvitsi hermosauhuja. Hän poltteli kaikessa rauhassa ja otti kylkiäiseksi hörpyn viskiä. Yksinäinen lokki lensi veneen yli ja rääkäisi kuin kommenttina, miten huonosti veneestä tarjottiin kalojen perkuujätteitä.

"Sori kaveri, ei ole kalaa!" mies huusi lokin perään. Kun vain filtti oli jäljellä, hän nakkasi tupakan jämat järveen ja otti kiikarin takaisin käteensä.

Sinun on parempi olla poissa, mies ajatteli ja käänsi kiikarit samalle laiturille. Kiikarikyttääjä oli viimeinkin kadonnut. Hän laski kiikarin ja siirsi veneen pohjalla maanneen pressun sivuun. Kaksin käsin hän tarttui isoon, mustaan ja ilmastointiteipillä paketoituun jätesäkkiin. Hän hivutti säkkiä veneen laitaa kohti ja alkoi kammata sitä ylöspäin. Laita ei jäänyt montakaan senttiä vedenpinnan yläpuolelle, kun säkki lopulta kiepsahti laidan yli ja vajosi välittömästi kylmään ja entistä synkempään veteen.

"Painu sinne piru perkele!" mies sanoi hengästyneenä ja tunsu olonsa helpottuneeksi ja jollain tapaa puhdistuneeksi. Hän kamposi itsensä ylös veneen pohjalta ja nosti onkensa pois virvelitelineestä. Laskiessaan onkea veneen pohjalle hän tuijotti huvittuneena kalastusvälinettään. Kohon ja lyijypainon jatkeena ei ollut edes koukkua, vain pätkä siimaa.

Täydellistä, Juhani ajatteli, nosti hitsausmaskin visiirin kasvoiltaan ja tuijotti juuri syntynyttä uutta saumaa. Hän ojensi kättään suoraksi paljastaakseen rannekellonsa sinisen työhaalarin hihansuusta. Hän oli yksi niistä harvoista, jotka vielä käyttivät perinteistä rannekelloa tällä älypuhelinajan aikakaudella. Kello nakutti jo varttia yli viiden. Hän muisti, miten työnjohtaja Markkanen oli vaahdonnut joitakin viikkoja sitten, että ylitöitä ei tehdä, ellei ollut ehdottomasti tarpeen. Nyt ei ollut sellainen tilanne, koska projektin suhteen oltiin hyvin aikataulussa. Sitä paitsi Juhanilla ei ollut mikään hinku jäädä töihin. Hänelle oli kertynyt pari päivää lomaa, jotka hän oli saanut anottua kesälomansa alkuun pidentäen kahden viikon lomaansa. Vaikka hän piti työstään, hän huomasi ujon hymyn leviävän kasvoilleen alkavan loman johdosta.

Juhani irrotti hitsausmaskin päästään ja asetteli työkalunsa peltiseen työkalupakkiin, jonka pinnasta sininen maali oli alkanut lohkeilla irti paljastaen ruosteen raiskaamaa metallia. Hän nappasi pakin jämäkällä otteella mukaansa ja lähti

lompsimaan pukukopin suuntaan. Itseään ulos leimatessaan hän törmäsi Pekkaan.

”Hei Juhani! Lähdetkö viikonloppuna kaljalle?” Pekka huikkasi kävellessään käytävää pitkin Juhanin ohi. Pekka oli ollut samoissa hommissa Juhanin kanssa jo useamman vuoden, ja he olivat silloin tällöin tavanneet myös työajan ulkopuolella.

”Ei pysty, on muita suunnitelmia”, Juhani vastasi äänellä, joka hänen omiin korviinsakin kuulosti siltä, että hän halusi peitellä jotain.

”Onks sulla joku muija kierroksessa?” Pekka uteli.

”Jotain sen suuntaista”, Juhani vastasi tympeästi haluten lopettaa kyseisen keskustelun.

”Vai semmosta”, Pekka myhäili ja jatkoi matkaansa mutisten itsekseen jotain, mistä Juhani ei enää saanut selvää. Se oli tyypillistä Pekkaa. Pekka ei päässyt koskaan hiipimään selän taakse, koska tasainen jupina alkoi kuulua noin 5 sekuntia, ennen kuin Pekka ilmestyi kulman takaa. Juhani jatkoi kohti pukukoppia teräksisen rutilän kolistessa hänen jalkojensa alla. Hän riisui työhaalarit päältään ja kaivoi pukukaapista pääl lensä farkut ja pääntiestä virttyneen Metallican t-paidan, jossa oli pari tupakan polttamaa reikää. Hänen arpiset käsivartensa paljastuivat t-paidan alta, mutta hän ei pyrkinyt yleensä peittämään niitä. Hän oli oppinut tulemaan toimeen sen kanssa, että ihmiset kiinnittivät huomiota hänen käsivarsiinsa. Mutta vaikka ihmiset tuijottivat, eivät he juuri koskaan kysyneet tai sanoneet mitään. Eikä Juhani itsekään halunnut aloittaa sitä keskustelua. Ihmiset varmaan olettivat suoraan, että hitsaajana ja rakennusmiehenä hän oli telonut itseään vuosien varrella huolimattomuutensa vuoksi niin, että arpia oli siunaantunut.

Hänen huolimattomuutensa tai osaamattomuutensa oli kuitenkin kaukana totuudesta. Hän oli varmasti yksi taitavimmista levyseppähitsaajista koko maassa. Hänen lahjansa eivät

rajoittuneet siihen. Jos jotain piti rakentaa tai korjata, hän selvitti, miten se tehdään, ja teki sen eikä pyydellyt muilta apua. Hän oli yksi niistä ihmisistä, jotka tekivät, mitä halusivat, eivätkä sitä, mitä osasivat. Hänellä oli myös lukupäätä, joten akateeminen urakaan ei olisi ollut Juhanilta poissuljettu, mutta hänen nuoruutensa ystäväpiirissä kukaan ei ollut kiinnostunut filosofiasta tai psykologiasta saatikka luonnontieteistä. Kaikki halusivat rassata autoja tai pelata pesäpalloa. Niinpä Juhani oli mennyt virran mukana ja päätynyt rakennustyömaitten hanttihommien kautta opiskelemaan hitsaajaksi. Hän luki kuitenkin edelleen paljon ja oli kiinnostunut kertomakirjallisuuden lisäksi laaja-alaisesti erilaisesta tietokirjallisuudesta. Tieteen popularisoijat Richard Dawkins ja Kari Enqvist olivat hänen suosikkejaan.

Kello lähestyi puolta kuutta keskiviikkoiltana, kun Juhani astui ulos hämärän tehdashallin käytävästä kirkkaaseen päivänvaloon ja suuntasi kohti farkkubemariaan. Aurinko loisti niin kirkkaasti, että hän nosti käsivartensa kasvojensa eteen, jotta näkisi parkkipaikan suuntaan. Keli oli juuri niin mahtava kuin kesäillalta voi vaan odottaa. Oltiin hellerajan yläpuolella, vaikka päivän kuumin hetki olikin jo takana. Ei tuullut lainkaan, ja Juhani pystyi kuvittelemaan peilityn järven pinnan. Juuri sellaisen, jonka hän oli nähnyt lukemattomia kertoja mökkinsä lähellä Orajärvellä aamuyön hämyisinä tunteina. Hän käveli tottunein askelin kohti autoaan, jonka hän parkkeerasi joka päivä kutakuinkin samaan paikkaan. Lähestyessään autoa hän huomasi lokin tiputtaneen pommin tuulilasille juuri keskelle kuskin näkökenttää. Se ei aiheuttanut muita toimenpiteitä kuin pienen mielessä lausutun kirosan. Tämä oli kuitenkin lähes jokapäiväistä, koska oltiin lähellä merta. Tälläkin hetkellä Juhani pystyi kuulemaan lokiin kirkumisen, kun ne kilvoittelivat telakan yläpuolella.

Hän avasi ovet ja istahti mustan autonsa tummalle nahka-penkille tuntien, miten hetkessä hionnut t-paita liimautui hänen selkäänsä. Ilmastointilaitteen kompressorin alkoi hurista välittömästi, kun Juhani starttasi bemarkinsa. Kestäisi kuitenkin vielä hetken, kunnes auton sisälämpötila laskisi siedettäviin lukemiin. Juhani ei kuitenkaan ollut tästä moksiskaan, hän oli tottunut epämurkaviin olosuhteisiin. Pitkiä aikoja hitsatessa kesähelteillä lämpötila nousi lähes samoihin lukemiin. Tyypillisesti silloin oltiin vielä haalarit päällä, mikä ei tehnyt hom-masta yhtään mukavampaa. Ennen kuin bemarki liikahti park-kiruudusta, Juhani ruiskutti tuulilasiin pesuainetta ja pesi lo-kin jättämän haisevan vastalauseen pois näkökentästään.

Työmatka kotiin sujui tuttuun tapaan. Reitti oli tullut niin tutuksi, että Juhani ei juurikaan tarvinnut keskittyä siihen, mitä oli tekemässä, vaan ajatukset juoksivat vapaina. Hän ajat-teli jo tulevaa lomaa ja mitä hän aikoi tehdä päästyään pohjoi-seen mökillensä. Metsällä oli ainakin pakko käydä, hän ajatteli. Hän säilytti lintukivääriään, hirvikivääriään ja päällekkäis-piippuista Beretan haulikkoaan mökillä. Niitä oli turha kus-kata Turkuun, koska metsästys oli hänelle pelkästään pohjoi-sen harrastus. Hänen ajatuksenjuoksunsa katkesi radiossa soi-vaan teini-idolin hittibiisiin kertosäkeeseen:

”Twerkkään sinut puhki, kunnes olet minun.”

”Hitto mitä kuraa”, hän sanoi puoliääneen ja tunsu pakon-omaista tarvetta vaihtaa kanavaa. Hän ei arvostanut nykymu-siikkia juurikaan ja oli useampaan otteeseen todennut, että ”musiikki tuli valmiiksi 80-luvulla”. Metallican ja monen muun maailmaa muuttaneen metalliyhtyeen kulta-aika sijoit-tui juuri sinne. Sen jälkeen tehdyssä tuotannossa hän ei nähnyt juurikaan edistystä. Lyhyen ajomatkan päätteeksi Juhani be-mari valui tuttuun parkkiruutuun tuiki tavallisen turkulaisen kerrostalon pihalla. Ilmastointi oli juuri ehtinyt viilentämään auton sisäilman siedettävään lämpötilaan, kun Juhani ovea

avatessaan sai taas muistutuksen vallitsevasta säätilasta. Auringon porottaessa asfaltoidulle parkkialueelle Juhani alkoi miettiä, sulaisivatkohan hänen tennarinsa kohta kiinni asfalttiin. Näin ei kuitenkaan käynyt, mutta hän huomasi hikikarpailoiden valuvan hänen selkäänsä pitkin jo, ennen kuin hän oli ehtinyt rappukäytävän ovelle.

Kolmannen kerroksen kaksion ikkunat olivat suunnattu niin, että aurinko ei päiväsaikaan paistanut asuntoon lähes ollenkaan. Piirre, jota osasi arvostaa silloin, kun hellejakso jatkui toista viikkoa. Juhani astui tammisen kynnyksistään yli ja tiputti avaimensa eteisen senkin päällä sijaitsevaan metalliseen avainkippon, jonka paikka tuntui olevan tarkkaan mietitty. Itse asiassa kaikki Juhaniin asunnossa tuntui olevan täsmälleen oikealla paikalla, mitä ikinä se tarkoittikaan. Hänen asuntoon, ja sitä kautta kai hänen luonnettaankin, kuvasti äärimmäisen sääntillisyyttä ja tarkkuutta. Ikään kuin hän olisi tuntenut fyysisestä kipusta, jos hänen ympärillään vallitsisi sotku ja epäjärjestys. Juhani jatkoi keittiöön, ja keittiön laminaattilattia narahti hänen jalkansa alla. Entisen omistajan asentama laminaatti ei ollut Juhaniin standardien mukainen, mutta hän ei ollut vielä kerennyt korjaamaan asiaa, vaikka joka kerta narahduksen kuullessaan hän huomasi ajattelevansa, että pitäisi korjata tuokin.

Askeleet jatkuivat kohti keittiön jääkaappia, jonka ovi aukesi paljastaen yhtä siististi pidetyn jääkaapin kuin hänen asuntonsakin. Kohdasta, jossa hän säilytti oluita, hän nappasi yhden ja korkkasi sen jo, ennen kuin jääkaapin ovi oli painunut kiinni. Helle oli tehnyt tehtävänsä, ja ensimmäisellä hörpyllä kurkusta painui alas puoli pullollista. Juhani otti muutaman askeleen avaraan olohuoneeseen ja rojahti pullonsa kanssa mustalle, parhaat päivänsä nähneelle nahkasohvalle. Hän nappasi itse rakentamansa sohvapöydän päältä kaukosäätimen ja avasi telkkarin. Hetken kanavasurffattuaan hän huomasi

uutisten alkavan ja jäi katselemaan niitä. Kaiken kaikkiaan oli ollut melko vaisu uutispäivä ja aiheet liikkuvat yleisellä tasolla ilmastonmuutoksesta alkoholin myynnin vapauttamiseen. Lopussa kerrottiin, kuinka jo kuukausia sitten kadonnut espoolainen yritysjohtaja oli edelleen kadoksissa.

”Voi piruparkaa”, Juhani hymähti puoliääneen, kulautti oluestaan viimeiset pisarat kurkkuunsa ja nousi ylös nahksohvan narahtaessa hänen allaan. Hän käveli keittiöön ja jätti tyhjän pullon koriin, jossa hän piti palautuspulloja ja jatkoi keittiön kautta makuuhuoneeseen pakkaamaan tavaroitaan mökkireissua varten. Hän ei ollut vielä päättänyt, kuinka pitkään olisi, mutta varautui siihen, että mökillä menisi koko loma. Jotain tarvikkeita oli toki jo valmiina mökillä, mutta hän pakkasi lisäksi mukaan kaikkea, mitä arveli tarvitsevänsä.

Ilta alkoi jo hieman viiletä, kun Juhani raahasi kantamuk-sensa hissin oville ja painoi kutsunappia kyynärpäällään. Yleensä hän käveli portaat, mutta kun tavaraa oli paljon, hän käytti mieluummin hissiä. Parkkialueella aurinko oli jo painunut kerrostalon taakse, mutta auringon säteet heijastuivat Juhaniin kasvoille vastapäisen kerrostalon lasitetuista parvekkeista. Jopa laseista heijastuva laskevan auringon valo tuntui vielä lämmittävän ihoa. Tai ehkä hän vain kuvitteli. Edelleenkään ei voinut havaita tuulen virettäkään. Vaikka aurinko ei enää paistanutkaan suoraan pihalle, asfaltin pinnasta väreilevä lämpö pitäisi parkkipaikan lämpimänä yömyöhälle asti. Juhani heitti armeijanvihreän putkikassinsa ja muut tavaransa auton takapenkille ja istahti sitten kuljettajan paikalle.

Sulkemalla silmänsä oli helppo kuvitella istuvansa keskimääräisessä suomalaisessa saunassa. Jos jostain olisi tullut kuumaa vesihöyryä kasvoille, illuusio olisi ollut täydellinen. Juhani ei jäänyt fiilistelemään kuumuutta sen pidemmäksi aikaa vaan käynnisti autonsa ja lähti suuntaamaan Tamperetta kohti. Hän oli asunut lapsuutensa ja nuoruutensa Tampereen

lähettyvillä, ja kaupunki oli niiltä ajoilta hänelle tuttu. Koska kello oli jo aika paljon, hän ajatteli viettävänsä siellä yhden yön ennen matkan jatkamista pohjoiseen.

Matka sujui joutuisasti. Arki-iltana teillä oli melko hiljaista, ja Juhani piti yllä hyvää matkavauhtia. Radio oli käännetty Radio Rockin taajuudelle, joten kanavaakaan ei tarvinnut vaihtaa poppirenkutuksien takia. AC/DC:n Thunderstruck sai Juhaniin kääntämään volyymin entistä kovemmalle ja naputtamaan auton rattia kappaleen tahdissa. Juhani havahtui rummutuksestaan ohittaessaan Ikee. Kello läheni jo puolta yhdeksää, kun hän saapui Tampereelle.

Juhani ajatteli käväistä parissa olutravintolassa ja mennä sitten kaverinsa luokse yöksi. Juomisen hän ajatteli jättää melko vähälle, koska hän halusi olla skarppina seuraavana päivänä. Ensimmäisessä paikassa soitettiin musiikkia liian kovalla, eikä siellä ollut screeniä, josta olisi voinut seurata La Ligan ottelua Real Madridin ja Sevillan välillä, joten Juhani ei viihtynyt siellä kovinkaan pitkään. Seuraava paikka oli tyyliltään enemmän keskusteluravintola, jossa musiikki soi taustalla suhteellisen hiljaisella ja peli heijastettiin tykillä isolle kankaalle. Juhani istahti baaritiskin eteen asetetulle pyöreälle, nahkaiselle baarijakkaralle ja tilasi Guinnessin. Tiskiltä näki ottelun hyvin, joten hän jäi istumaan siihen. Hänen vieressään tiskillä istui siilitukkainen pyöreähkö mies, jonka olemuksesta pystyi päättelemään, että hän oli viettänyt enemmänkin aikaa vastaavanlaisissa juottoloissa. Hänen yllään oli t-paita, joka oli joskus ollut valkoinen. T-paidan päällä hänellä oli nahkaliivi, ja hänen päässään oli parhaat päivänsä nähnyt reikäinen Real Madridin lippis.

”Hei!!!!” siilitukkainen mies huudahti ja hyppäsi pystyyn baarijakkaraltaan, kun Benzema vei Real Madridin 2–0 johtoon. Juhani vilkaisi sivusilmällä siilitukkaista miestä hieman yrmeä ilme kasvoillaan. Mies tanssahteli käsiään ja jalkojaan

Aleksi Koivunen elää täydellistä elämää: hänellä on rakastava perhe, upea omakotitalo helsinkiläisellä arvoalueella sekä lupaava ura tutkijana. Matkustessaan konferenssiin Jyväskylään esitelläkseen uusimpia urauurtavia löydöksiään hän ei aavista, että matka tulee mullistamaan hänen ja monen muun elämän lopullisesti. Viimeinen sointu kertoo tarinan miehestä ja hänen perheestään, rakkaudesta ja raakuudesta, olosuhteiden ja ihmisten uhreista sekä tietenkin poliisista, joka haluaa selvittää, kuka on kaiken tapahtuneen takana. Luvassa on filosofista pohdintaa hyvän ja pahan luonteesta ja yllättäviä käännekohtia trillerissä, joka pitää otteessaan aina viimeisille sivuille asti.

